Dnro 001/81/2022

Miika Sahamies

2.3.2022

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen tiistaina 8.3.2022 klo 12.15

VNS 10/2021 vp Valtioneuvoston ihmisoikeuspoliittinen selonteko

Akava ry lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Lausunnon pääkohdat

- Akava pitää selontekoa hyvänä ja kattavana. Perus- ja ihmisoikeuksien puolustaminen kaikessa toiminnassa niin kansallisesti kuin kansainvälisesti on entistä ajankohtaisempaa.
- Syrjimättömyys on perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen edellytys. Akava kiittää tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkityksen esille nostamista selonteon yhteydessä. Niiden toteutumiseksi on yhä tehtävää myös kansallisesti.
- Vihapuheeseen ja ns.maalittamiseen on voitava puuttua myös lainsäädännöllisin keinoin.

Akava pitää valtioneuvoston selontekoa hyvänä ja kattavana. Se on Suomen ihmisoikeuspolitiikkaa sekä hallituksen perus- ja ihmisoikeustoimintaa pitkäjänteisesti linjaava asiakirja, joka kuvaa Suomen perustavia tavoitteita ja keskeisimpiä toimintatapoja kansainvälisissä järjestöissä, EU:ssa ja kansallisesti perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseksi sekä oikeusvaltiokehityksen vahvistamiseksi.

Linjaukset ovat vallitsevassa maailmantilanteessa entistä ajankohtaisempia. Suomen on edistettävä päättäväisesti selonteon mukaisesti kansainvälisen oikeuden kunnioittamista ja pyrittävä vahvistamaan siihen tukeutuvaa, kansainvälistä sääntöperustaista järjestelmää. Samoin on edistettävä avointa ja rakentavaa keskustelua sekä yhteistyötä valtioiden välillä ja kansalaisyhteiskunnan kanssa.

Akava pitää tärkeänä, että syrjimättömyys on nostettu selonteossa esille perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen edellytyksenä. Työelämässä esille nousee myös terveellisen ja turvallisen työympäristön merkitys. Tähän liittyen Akava näkee välttämättömänä selonteossakin esille nostettuun vihapuheeseen ja maalittamiseen puuttumisen myös lainsäädännöllisin keinoin.

Akava kiittää selonteossa erikseen korostetun yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi tehdyn toiminnan merkitystä.

Miika Sahamies 2.3.2022

Suomalaisen työelämän yksi sitkeä ongelma on ollut jo vuosikymmeniä sukupuolten välinen perusteeton palkkaero. Suomen on edistettävä palkka-avoimuutta kansallisesti ja kansainvälisesti. Samoin on syytä jatkaa työtä raskaus- ja perhevapaasyrjinnän vähentämiseksi työelämässä. Tarkasteluun on otettava myös lasten hoitotukijärjestelmä.

Nykyisestä lainsäädännöstä ja sopimuksista huolimatta monilla vähemmistöihin kuuluvilla on vaikeuksia päästä työelämään, löytää osaamistaan vastaavaa työtä tai saada riittävää tukea työllistymiselleen. Useista selvityksistä käy ilmi, kuinka vammaisuus ja etninen alkuperä muodostavat edelleen esteen työllistymiselle. Myös sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt kohtaavat yhteiskunnassa monenlaista syrjintää. Kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien väestöryhmien oikeussuojaa on vahvistettava syrjinnän uhrin näkökulmasta esimerkiksi yhdenvertaisuuslain osittaisuudistuksen yhteydessä työelämän valvontaa laajentamalla.

Vaikka digitalisoituminen tuo paljon mahdollisuuksia yhdenvertaisuuden edistämiseksi, se voi altistaa samalla esimerkiksi vammaisia ja kielellisiin vähemmistöihin kuuluvia ryhmiä syrjinnälle. Oman lisänsä kokonaisuuteen tuo koronapandemia, jonka myötä etätyö ja -asiointi ovat lisääntyneet. Digitaalisten palveluiden saavutettavuus on perusedellytys osallisuudelle ja yhdenvertaisuudelle. Tilannetta on mahdollisuus parantaa tarjoamalla täsmäkoulutuksia osaamisen kehittämiseksi esimerkiksi uuden jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen kautta sekä varmistamalla Suomen ratifioiman YK:n ns. vammaissopimuksen asettamien oikeuksien ja velvollisuuksien toteutuminen eri hallinnonaloilla.

Akava ry:n puolesta

Miika Sahamies
johtava asiantuntija